

DÉLVIDÉK

Verseczi társadalmi és közművelődési vegyes tartalmú hetilap.

Versecz és vidéke magyar nyelvterjesztő egyesületének hivatalos közlönye.

Szerkesztőségi iroda: Versecz, lakfany-utca 1054. szám — ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden küldemény és levelezés. A szerkesztőség számára a levelek és egyéb írásbeli közlemények különben úzv. Kirchnerné felvételi és rendelő irodájában (az Andrassy-setater és iskola-utca sarkán lévő Kálics-féle házban) is átvételnek.

Előfizetési díj: Negyedévre 1 frt. 25 kr. — Félévre 2 frt. 50 kr. — Egész évre 5 frt.

Egyes szám ára 10 kr.

Felelős szerkesztő: **Perjéssy Lajos.**

Kiadó-hivatal: Kirchner-féle könyvnyomda Verseczen — ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetések, hirdetések és felszömlélások.

Hirdetési díj: A hirdetésekért járó díj legutányosabban számítatik. — Bélyegdíj minden beiktatásért 30 kr. — A nyílt térben egy sor 10 kr. — A hirdetésekért kérjük pénteken délig beküldeni.

3. évfolyam.

Vasárnap 1894. évi szeptember 30-án.

39. szám.

A modern gondolkodás és annak következménye.

Mióta az emberek a civilizáció bizonyos fokát elérték, mindig találkoznak egyesek, kik a mindennapiságtól eltérve, gondolkodni is kezdtek. A gondolkodásra részint a természet: az ég és föld s az azokon levő tárgyak szolgáltatott alkalmat, részint pedig az ember saját énjéről, rendeltetéséről, hivatásáról és jövőjéről kezdett elmélkedni, gondolkodni. Hogy milyen volt az ember első, primitív gondolkodása, erről bizony nekünk nagyon homályos emlékeink vannak, irott hagyományaink általában nincsenek és természetesen nem is lehetnek, csak legfeljebb egyes emlékek maradtak reánk u. m. czölöpépítkezések, csontokon (mamut, óriás szarvas csontokon) való karcolatok, sírok, fegyverek, kőbalták, ékszer és más tárgyak. A tulajdonképeni historikus gondolkodás csak az írás használatával kezdődik, mely írás maradványok meg is tartattak és mi azokat papirus, ékírás, stb. alakban mai nap is bírjuk. Mind ezen fennmaradt írásemlékeknek alaphangulata vallás-erkölcsi, legyen annak a tartalma történelmi, hadászati, építészeti stb. mindenütt és mindenkor az embert mulandóságára emlékeztetik. Az ó-kor a valláson kívül a csillagászat, mértan, mértéktan és a gyógyászat fejlesztésével foglalkozott, melyhez később a bölcsészet, jog és a művészet járult. A középkor a valláson kívül harcziás volt: a tudomány aránylag véve nem részesült oly művelésben, mint az ó- és új-korban,

tehát a gondolkodás inkább az új időkön fentartva. Hát van-e valamilyen különbség az új-korban a modern és a nem modern gondolkodás között? kerdezheti valaki. Erre a felelet: van bizony, még pedig nagy különbség!

Míg apáink gondolkodásukban lassuak, higadtak voltak; a szilárd talajt lábaik alól el nem veszítették; a pozitivizmushoz való bizonyos ragaszkodás jellemezvén őket; az isten, világ és emberek közti viszonyukon a vallásos ihlettség vörös fonálként vonult át; a jellemzősárg és becsületesség fokincsek levén; az anyagi dolgokban kisebb szerzeménnyel is beérvén; főgondjukat felekezetők szeparatistikus jellegének megőrzésére fordították: addig a mai modern gondolkodás sebes röptével a világ egyetemét szeretné átölelni, kétkedő voltánál fogva mindeut megvizsgálni — s kntatja azt, a minek még hasznát vehetné; csúsztos lejtőn járva, könnyen a scepticizmus, materializmus, mamonizmus és még másféle . . . izmusba való elmerülés veszélyének van kitéve. A világ teremtőjébe való hit sokaknál megingott, tagadásában leli magyarázatát sok minden baj; az ember élete kevés becsesél bírván, a mamon gyűjtésének hajszában túlerőteltve, meggyengült idegzet életkedvtelenséget szülve, az élet minden csekélységért oda vetteték áldozatul, életörömet még legfeljebb az anyagi élvezetekben ismer. Nen csoda tehát, hogy a pesszimizmus rákfene módjára fogta el társadalmunk legtöbb rétegeit. Öngyilkosságok, sikkasztások, orgyilkosságok

és ehhez hasonló más bűnök napi renden vannak.

A kultura haladásával mi bizony jobban élünk, ruházkodunk és nagyobb kényelmet élvezünk, mint elődeink. Gyermekeink is bizony többet utaznak, mint mi utaztunk, nekünk szegényebbeknek legfeljebb gyalogolnunk volt szabad, a minek bizony sok haszna van. De éppen azért, mert nagyobbak az igények, melyeket a társadalom teljesítendő követelése reánk ró, kénytelenek vagyunk, hogy ezeknek megfelelhessünk, idegzetünket túlfeszíteni, a mitől elődeink óva valának. De ezen túlerőteltetés nem marad megtorlás nélkül.

A modern gondolkodásnak egy iránya ekként okoskodik: Élvezzük az életet, a meddig csak lehet, az ember nem tudhatja meddig él, övé az, a mit élvez, hadd együnk és igyunk, mert holnap már halottak lehetünk. Ezen vastag materializmus igen gyakran talál kifejezést a társadalom alsóbb rétegeiben . . .

Tulhajtottuk a pénzértékét, tulhajtottuk az anyagi és szellemi élvezeteket, a tudomány elsajátítását, ez megboszulta magát és szült egy modern betegséget: az idegességet, mely nemcsak az asszonyokat, hanem a férfiakat is megragadta és mi kénytelenek vagyunk érte lakolni. Erről nekünk egy specialista — Krafft Ebing híres orvos a következő képet rajzolta: Az ideges túlingerültségnek fontos symptomája, az érzékiségnek fokozása. Ez különösen a társadalmi állapotok hanyatlásában észlelhető. Erre vonatkozólag elég lesz Görögországra,

Tárcza. Örülségek.

Írta: Gerecz Carolus.

1885-ik év tavaszán vettem nőül Duran Alexine kisasszonyt, az összes orvostudományok tudorát és specialistáját, a parisi „Académie de Médecine“ és a londoni „Royal Society Médical“ külső tagját.

Alexine korán érett nő volt. Atyja az orvosi facultason hulla bonczoló, ugynevezett dissecteur volt. Novére Juliette, Roubard kitűnő pathologus neje. Mint kis leány a legnagyobb figyelemmel és érdeklődéssel hallgatta atyjának és nagytudományú sógoromnak az ember idegrendszerének fölhasználásáról és funkciójáról szóló nézeteit.

Mikor a másodfokú oktatás néhány osztályát már elvégezte, mindenkit meglepett természetrajzi ismereteinek gazdagságával; az évi vizsgálatokon a „Grand Prix“ mindig ő volt.

Az egyetemen az első semestere mint 16 éves leány iratkozott be. Kis fekete sörviettájával, melyben jegyzeteit hordozta, könnyű lábával s szinte vorosésbe átragyogó fekete szemével, örökké mozgó tühegyesre élezett irónjával mindnyájunk bámulatát kivívta, a kik a nagyhirű Charcot előadásait hallgattuk.

Tudori értekezése, melyen a fakultás összes professorai, s nagyszámú hallgatóság előtt

előszóval kellett védenie nézeteit: „A szerelem physiologiai befolyásáról a szervezetre“ a csodalkozás moraját keltette föl.

Szinte kétségbeejtő volt ezt a szép leányt hallgatni, mint szalad keresztül a szerelem egész históriáján, s rantja le egymásután Romeo és Juliát, Abelardt és Heloiset, Pál és Virginiát Degréux-t és Manon Lescautt, Gautier Margitot a Cameliás hölgy és a Traviata hösnőjét.

Parigi o cara noi lascerem.

La vita unita trascorrerem . . .

Ez az édes olasz melodia az ő szájában s azzal a gúnyos mosolylyal kísérve, ebben a szeles amphiteatrumban szinte borzongást idézett elő az összes hallgatóságban. A szokasos eljenzés helyett halálos csend állott be, s midőn a kisasszony doktorra fogadtatott, még maguk a nagytudományú professorok is lesujtva szinte megtörve távoztak el.

Britt Indiákon születtem. Masnap meglátogattam, az Old Englandnál készült ritka szép, pléh keménységű feketémet oltvén magamra, és feleségül kértem.

Kaczagva csapott vállaimra, s azt mondta, hogy:

Aoh, Yes Mylord! . . .

Egy hónap múlva mint férj és feleség nászuton voltunk s meglátogattuk Európa összes tébolydait.

A Bedlám után Charenton — Le — Pont,

Döblinget, a Lipótmező után, az Angyalföldi örültek hazát.

En az orvosi tudományokhoz keveset értek s csak mint amateur hallgattam a nagy pszichiaterok előadásait; az én kedves feleségem igyekezett ebbeli ismereteimet pótolni.

„Látod édes, monda, a bolondok legnagyobb része a dicsőség-hajhászás és szerelem bolondja. Ezek az emberi ész részegei, a szellemi tehetség lumpjai.

Kielégithetlenek s örökre elvesztek.

Nem a gondolatok vezető sodronyainak összekuszalása, hanem az aramok intenzivitása öli meg őket. — A mértéktelenség delirium tremensei. — Ez a szünet nélküli láng, mely kívülről táplálékot sehonnan nem nyer, emészti, égeti fel őket.“

„Emlékszel-e a charentoni Napoleonra, a ki Moszkva leégése után még mindig várja három seregét, melyek közül az egyik aczélba, a másik ezüstbe a harmadik szinaranyba van öltözve. — Ez egy szerencsétlen francia tambour major a ki véletlenül szintén Corsicában született s Európa tizenhat uralkodója fejének képzelet magát s Julius Césart testi lelki barátjának mondja.“

„Vagy a Bedlamban, tudod-e azt a kis tizenöt éves ficzkót, ki mint árbocz-gyerek az atlanti oceán közepén a hatodik földrészt fedezte föl, a hová, azonban csak egy kis szigetről, a föld alatt lehet eljutni.“

Rómának a császárok uralkodása alatt levő idejére rámutatni. Az érzékiséggel a luxus és a bujaság karöltve jár. Ugy látszik, hogy hasonló időknek megyünk elébe. — Ezt nem én mondom, hanem az idézett híres specialista mondja, ki korunk betegségét praxisából ismervén, ilyen állításra jogosítva van.

Korunknak mintegy signaturája az idegesség. Ez a kórság a mai gondolkodás egyik irányának szüleménye, mely a tuleröltetésben veszi eredetét.

Egy kissé kevesebb pénzajása, egy kissé kevesebb anyagi és szellemi élvezet, egyszerűség rendes anyagi és szellemi munka, rendes életmód, a természet nyújtotta szépségek élvezete, Isten, ember iránti bizalom szeretet és nyugodt kedély adják meg azt a kincset, mely egészségnek nevezetik s mely egyuttal minden földi kincsek közt a legnagyobb. Wiesiger Károly.

A nemzetiségi viszonyok Magyarországon.

(Vége.)

A városok szempontjából a német nyelv helyzete Ausztriában távolról sem ily kedvező. Ha az összes városokat vesszük, amelyek önálló státutumokkal bírnak, igaz ugyan, hogy a németek aránya az 1880-iki 64,4%-ról 1890-ben 70,5%-ra emelkedett; de ez jórészt Bécs nagybodása javára irandó. Mert ha Bécstől eltekintünk, a többi városokban a németek aránya ugyanez idő alatt csak 45,9%-ról 46,1%-ra emelkedett. Érdekes volna lejjebb szállani a városok tekintetében arra a mértékre, amelyet a kongresszus sok megállapítottak, tudniillik a kétezer lakosság színvonalára. Egész Ausztriára nézve azonban ezt mégsem tehetjük, mert az 1890-iki Ortsrepertorium még nem teljes. Arra a két orszagra, Morvára és különösen Csehországra nézve azonban, hol a küzdelem a legéresebb, megtehetjük mar most az összehasonlítást. E szerint Morvaországban a kétezer lakoson felüli községekben a németek aránya valamivel emelkedett 55,65%-ról 55,97%-ra, ellenben Csehországban csökkent 41,4%-ról 39,9%-ra.

Megigértém hogy nemcsak ramutatok a magyar faj erejére, de egyszersmind fölfedem erejének titkát, melyet eddig olyan kevesen ismernek. A dolog igen egyszerű. Magyarországon a rendiség korában a nemesség egységes volt. Minden nemes mint ilyen azonnal tagja

lett a szent koronának, amit ma úgy fejeznék ki: a magyar nemzetnek. Ezzel függ össze az a természetes és eddig mindig szerencsésen megtartott, sőt mindinkább erősödő irány, ha az az osztály, mely az egykori kiváltságos rendek kezéből a vezetést átvenni hivatva van, az értelmiség, minél teljesebben magyar legyen. Ausztriában nem volt és nincs is egységes arisztokrácia és ugyanily megosztottságot mutat az értelmiség is.

Magyarországban 1891—92-ben volt 16,917 népiskola, ebből volt 9445 tisztan magyar, 2685 vegyesen magyar vagyis összesen 12,126 (71,69%) olyan, a melyben a magyar nyelv együtt vagy részben tannyelv gyanánt szerepel, ellenben 4791 (28,32%) olyan, melyben a magyar nyelv nem szerepelt, de a magyar nyelv, mint tantárgy, még ezeknek is mintegy feleben előadatott, úgy hogy olyan iskola, amelyben a magyar nyelv még mint tantárgy sem fordult elő, volt összesen 2386, amely szám azonban a törvény intézkedései folytán mindig csökkeni fog. Ami pedig a tanulókat illeti, volt 49,3% magyar, 13,4% német, 10,6% oláh, 12,1% tot, 2,6% szerb és 3,3% ruthén (1,5% horvát).

Ausztriában a német tanyelvű népiskolák eránya mintegy 40% s a népiskolai tanulók közt szinten mintegy 40% a német.

Magyarországban 185 középiskola közül 129 kizanolag magyar tanyelvű, 45 vegyesen magyar tanyelvű és csak 11 (7 német és 4 oláh) olyan, amelyben a magyar mint tanyelv egyáltalán nem szerepel, mint tantárgy azonban természetesen ezekben is előfordul. Ami pedig a középisk. tanulókat illeti, magy. nyelvű 73,7%, német 6,5%, tot 1,9%. Különösen erős a magyar a gymnáz., hol 74,4% és a német 11,4%, míg a realsk. csak 71,7% a magyar és 22,8% a német.

Ausztriában 1892-ben a középisk. 60,7%-ban volt német a tanyelv és 34,2%-ban szlav. A gymnáziumokban 51,1%-ban volt német és 39,4%-ban szlav a tanyelv. A realsk.okban 73,7%-ban volt a tanyelv német és 1,1%-ban szlav. A tanulók nyelvét tekintve, szlav 47,2%. A gymnáziumokban 43,5% német és 52,2% szlav. A realsk. 60,3% német és 33,8% szlav.

Főiskoláink tanyelve kizárólag a magyar és hallgatók közt a magyarok túlsúlya még erősebb. A budapesti egyetemen 86,2% volt az 1892—3. tanévben a magyarok aránya 5,3% az oláhoké, 1,2% a totoké és 1,4% a szerbeké. A kolozsvári egyetemen 78,9% a magyaroké, 8,4% 1,5% az oláhoké és 1,2% a totoké. A budapesti megegyetemen végre mintegy 90% a magyar, míg a többi nemzetiségek közül, csak a németek szerepelnek nagyobb számban.

Ausztriában a nyelvi megosztottság egész

miféle bolond vagyok, s mikor már soká törttem rajta fejemet, ra mondta, hogy:

„Asszony bolondja.”

Mikor Párizsba visszatértünk, az „Orvosi Academia” legelső ülésen Jelentést akart tenni illetőleg Fölolvasást tartani: —

„Naszútjáról” je vous prie!!!

Összes tudományos tapasztalatait egy emlékiratban akarta a francia tudós világ elé terjeszteni.

Epen uszonnanál ültünk. — Jelentését előbb felolvasta nekem, hogy, mint vélekedem róla. — Onagyságot kaczagva tapsoltam meg.

Nagyon elkomolyodott s feleségem a doktor úr csaknem könnyezve kérdezte:

„Szeretsz-e!?”

Felelet helyett, mirtha el akarnam nyelni, szamat tatottam föl.

Önagysága, a francia akadémia tagja egy cseresznyet dobott belé.

Francesco di Carrara.

Velenczébe a többek között az Arzenált is meglátogattuk. A régiségek között, különösen egy darab kötötte le figyelmemet. „A nagy hadvezér, a féltékeny férj, Francesco di Carrara gőpje, melyet, feleségének, az ajkara lakatolt, hogy tavollétében senkit se csókolhasson,” magyaráz a ríktó hangon vezetők.

Furcsa ellenörzés! Mennyit beszélhetne e picziny lakat! Mennyi kint, nélkülözést szerzett a szép ajkaknak.

Az asszonynak határozottan szépnek kellett lennie, hisz ellenkező esetben, aligha lett volna féltékeny férje.

Képzőletemben előttem állott a szép asszony. Gondör fekete haj, a mennyországot igéző sötét nagy szemek tüzesen néznek reád, s hipnotizálnak sugaraikkal, rubinpiros ajkak, oh nagy lakattal, a melyet csupán akkor vesz

a főiskoláig megvan és a hallgatók anyanyelvében is erős kifejezésre jut, amennyiben a műegyetemben is csak 55% a német és 39% a szlav, az egyetemeken pedig még ennél is kevesebb, 46% a német és 45% a szlav.

Alig szükséges mondanom, hogy amig nálunk a magyarnyelv érvényesülése mindig teljesebb, addig Ausztriában a német nyelvről alig mondhatjuk ugyanazt. Nálunk a népiskolák összes szaporodása a magyar nyelv javára megy, sőt az arány még azzal is javul, hogy igen sok nem magyar tanyelvű iskola idővel legalább részben magyar nyelvű lesz. Így 1869-ben 13,798 népiskola közt 6,818 volt a tiszta és 1352 részben, összesen 7840 vagyis 50% a tisztán vagy részben magyar népiskola és 6458 olyan, amelyben a magyar sem tanyelv, sem tantárgy nem volt. Ausztriában ellenben 1884-ben még 56,8%-ra ment a német tanyelvű iskolák iskolák száma, ami azonban mar 1890-ben 44,4%-ra szállt le.

Ugyanez mondható középiskoláinkról, hol nemcsak minden gyarapodás a magyarság javára megy, hanem három pánszlav gymnáziumot időközben föl is kellett oszlatni. Ausztriában ellenben a német tanyelvű iskolák 1854-ben az összes középiskolák közt 77,5% ot tettek, de már 1870-ben 63,6%-ra szálltak le.

De van a magyar értelmiség uralmának egy még fényesebb bizonyítéka is mint az, amelyet az iskola nyújthat, mert olyan, amelyet tisztan a társadalom az állam beavatkozása nélkül szolgáltat és ez az amelyet az időszaki sajtó nyújt.

Vargha Gyula barátom és kartarsunk összeállításából tudjuk, hogy 1889-ben a magyar szent korona területén összesen 798 lap jelent meg, amelyekből 561 magyar, 17 magyarral vegyes, 124 német, 43 horvát és csak 33 egyéb szlav nyelvű, 6 pedig olasz és francia. Ha tehát Horvátországtól itt is eltekintünk, mintegy 750 lap közül alig 30 szlav. Ellenben Ausztriában a hivatalos adatok szerint 1892-ben 1952 lap közül 1259 lap német, 374 cseh, 108 lengyel, 30 szlovén, 24 ruthén és 16 illyr vagyis összesen 552 szlav. S amig az irányzat nálunk a magyar nyelvűek gyarapodása, addig Ausztriában a szlav elem emelkedik, mert 1872-ben még csak 21,5%-ot tett, ma már 28,5% ra növekedett.

A fentieknek célja az, bizonyosságot szolgáltatni amellett, hogy ennek a magyar fajnak, amely ez államot megállapította és mely ez államnak a maga jelleget adta, megvan nemcsak az akarta, egyszersmind a képessége is ahhoz, hogy ez államot továbbra is fentartsa és lehetőleg még inkább megszilárdítsa.

le egy néma szolgál, midőn felügyelete alatt az aldozat eszik, s azután ismét razarja, a kulcsot zsebre téve. Telt idomok domborulnak a szinte átlatszó finom selyemruha alatt, keblének pihegése elárulja szomjas ajka vagyát, elarulja hogy e nő szeretne — szeretni! — Izgatottan hagyta oda az Arzenált, hogy nyugalomra terjek. — — —

Egész Velence elcsöndesült. A haderő távol csatázik az oroszánok becsületéért, csupán a még nagyon fiatal, s a már nagyon öreg emberek maradtak itthon. A „Canale Grande” felől szomorúan hallik a „Santa Luccia” lélekemelő dallama, ritmikus evezőcsapásoktól kísérve. — A hold elárasztja az egész várost s most Velence úgy néz ki mintha ezüst házai lennének. A doge palotában megszólal a lélekharang. Most kezdi a bakó munkáját az ólomkamrák szük folyóján.

Már a Lidoig jutottam. Fáztam e tropikus égál daczára. De üzött vágyam, üzött szerelmem. Enyémnek kell ma lennie a szép Francesconének, s ha mindjárt! — Nem félttem, különösen most igen batornak éreztem magam, de a mint én a rettegett hadvezért ismerem, nem érti a tréfát. Atletha a szó teljes értelmében, s a magam szörű embereket pusztá kézzel széjjel morzsolja. De balga gondolat, hisz ezer mérföldre van most innen, a frankok előtt!

Carrarát elfelejtettem, most a lakat bántott nagyon. Ha a szép Gemma igazan úgy szeret, mint azt tegnapi pillantasaiból kivettem, hogy közeledjem? Hogy érintheti ajkam szent ajkát, ha azok el vannak lakatolva? — A kulcsot nem kaphatom meg, mert a hű Guseppet nem lehet megvesztegetni. Az veszedelmes ficzkó. Úgy örizi úrnőjét, mintha élete függne tőle. „Hoi hoi!” Gondoláson kiabált Betértünk abba az utcába, hol tündérem lakott. Elértük a házat. Egy szoba kivolt világítva, tehát vár reám. Ó vár! Ez a gondolat éltetett, ez volt mindenem most.

„Vagy az Angyalfoldön, Lőcsei bacsira emlékezel-e?”

„Oh igen emlékezem!” Ez az ember majd megölt engem. — Azt képzeli, hogy a világ valamennyi nyelvét beszéli s mikor R orvos jóbarátom bemutatott neki, mint chinai mandarint, az öreg igen megörvendett. — A zomaticusok osztályán volt s félév mulva meg is halt.

Valahára egy igazi chinaival beszélhetett. — Azt kérdezte tőlem:

„Tseng ki tong?”

Mire én azt feleltem:

„Liu, csiu, fucsua!”

Erre az öreg kiugrott az ágyból s ha az ápolók le nem fogják, olcsón nem menekülök kezei közül. — Dühöngeni kezdett s rőktön cellába vitték. a hol az egyetlen butordarabot a szalmazsákot ezer darabra tépte, a mit az ajtóra alkalmazott kis kerek üvegablakon néztem. — A „Fucsua” nem találta a chinai tárgalgás bon ton kifejezésének.

„De azért látod, mondá Alexine, az örült-ség mégis nagyon-nagyon szép.” Ezek az emberek folytán álmodnak s a mit gondolnak, számukra az a valóság, az az igazi; csak mi nem tudjuk megérteni, hogy például ez a kavics-féle a mit az a tönkre ment bankar csúsztatott a kezembe, hogy majd együtt szökjünk el, nem valódi gyémánt, nem a Kohinoor, a Nagy Mogul, a Régent, a sarga tűzű Imperial, vagy az Excelsior testvérje, hanem egy közönséges sörös üveg tört darabja.

Alexinének nagyon szép szája volt. — Abba voltam szerelmes. — Ugy el tudtam hallgatni az ő meglepő tudományos asszonyos következtetéseit, úgy elnéztem azokat a piczi fogakat, a melyek számomra a rideg tudományt ily kedves apró falatokra harapdálva rakják elé, s ilyenkor úgy fénylettek a szemeim, olyan különös tűzben égett minden pillantásom, hogy nőm meg nem állhatta hogy ne nevéssen s meg ne kérdezze tőlem, hogy hát én tudom-e

Napi hírek.

Ő Felsége az apostoli magyar király névnapját október hó 4-én szokott fényes fogja megünnepelni városunk lakossága. A rom. kath. templomban tartandó hálaadó istentiszteletet ftdő Lászlóffy L. esperes fogja celebrálni.

Személyi hír. Rudnai Nikolics Sándor főispán ő mlta a mult kedden Budapestről városunkba visszaérkezett.

Halálozás. Bell Ernő magy. kir. honvéd-főhadnagy, ki huzamosabb ideig volt városunkban állomáson, — hosszabb és kínos szenvedés után a mult napokban, szülőföldjén Erdélyben elhunyt! Béke poraira!

Áthelyezés. Rohs Károly verseczi vasuti pénztáros, hason minőségben Sagádra helyeztetett át.

Az új városi muzeum aug. 15-én kezdte meg rendes működését s mar szép fejlődésnek indult. Rittinger Ede úr átengedte összes régiségtárgyait, miáltal szép alapot nyertek ezen új intézet gyűjteményei s másoktól is folytak be érdekes adományok

Tanító gyűlés. A „Délmagyarországi Tanítóegylet“ verseczi főkegylete ez idei ősi gyűlését f. é. október hó 11-én, d. e. 9 órakor, a korsz. főnépiskola épületében tartja meg.

A versecz-fehértemplomi kör f. évi szept. hó 27-ikén tartotta meg alakuló közgyűlést, melyről a következőkben számolhatok be a. t. közönségnek, illetve egyt. tagjainak. Az elnök Ziegler Ferenc megnyitván a gyűlést rövid beszédben adja elő, hogy végre sikerült neki a kör alapszabályaira nézve a nagyméltóságú Belügyminiszter úr jóváhagyását kinyerni, es bemutatja a helybenhagyási záradékkal ellátott példányt. Ezután következik a titkár és pénztáros jelentése, Mindegyik a körnek a lefolyt félévi fennállása alatt, úgy a körnek, mint maguk működését tünteti fel; mindegyik halásan és szép szavakban emlekszik meg a verseczi közönségről, mely a kor üdvös célját megismerve, kész volt azt anyagilag is támogatni, a mennyiben a versecz-fehértemplomi főiskolai hallgatók által a kör pénztára javára rendezett mulatság sikerét nagyszámú közönség becses megjelenésével emelve, lehetővé tette hogy a kör alapját, amint a pénztári jelentésből kitunik, e mulatság tiszta jövedelméből nyert 65 frttal megveheték, amiért e helyen is köszönetet fejezi ki a kör; továbbá sok t. olvasónak pártoló tagul való belépése által mintegy biztosította a körnek fennállását és működését. Ezután következik az ideglenes tisztikarnak leköszönése, és az ujnak megválasztása. A választás eredménye a következő: Elnök: Niamessny Mi-

Átgondoltam még egyszer mit teszek. Itt óvatosság szükséges. Ha az a barbar Guseppe felébred a canálisba dob vissza az kétségbe nem vonható. Ha nem ebred fel. ott az-az atkozott lakat, a mely minden kísérletet megüsit. S mind ezek között az anyagi szép Gemma, csókra sóvár ajkakkal, könnyes szemekkel! Képzem mint konyorog a lelketlen szolgának, engedjen engem szabadon bejőnnöm, engem kit mindenek felett imád. Vegye csak egy perczele a lakatot, hogy ajkait ajkomhoz érinthesse, hogy kielégítse csók szomját!

Gondolatom annyira elkalandoztak, hogy jó ideig allhattam a lépcsők alján. — Nesztelenül mentem végig a szönyeges folyosón, arra, honnan a világozottság jött. Ott állottam az ajtója előtt, dobogó szívvel, remegő testtel. Nem mertem e szentélybe belepni egyszerre. — De ha! Ott benn különös zaj van! Mintha csokolóznának! — Orult feltékenység vesz rajtam erő. Gyorsan betekintek a kulcslyukon s oh boldogságos lourdesi szűz! Guseppe, az álnok Guseppe jobb kezével atolelve tartja az isteni Gemmat, s miután baljával az atkos lakatot felnyitotta, esökölja örülten csokolja, s az ördög még örültebben viszozza! . . .

Vérem csudásan lehult. „Szegény hadat verő Francesco di Carrara“, sóhajtám kinosan, s megfordulok, hogy ez atkos helyről tavozzam, nesztelenül amint jöttem. Hatra fordulok, szivverésemel all, inaim összerogva felmondják a szolgálatot. Elöttem áll a rettenetes férj, Francesco di Carrara, robusztus természetével, teljes vértben, ütésre emelt buzogánynyol.

„Mit tettél szerencsétlen a feleséggel? Készülj a halálra!“ Nem tudtam szólni, futni akartam-e szörny elől lábaimban ólom volt. Élettelenül buktam eleje a szönyegen . . . —

„Avanti, avanti signore Sokaig dorombolt vezetöm az ajtón, igen mélyen aludhattam. „Rögtön indul a gondola Murano szigetére, gyorsan öltözködjék signore!“ Sincerus II.

hály. alelnök: Benda Jenő, főtítká: Kohn Emil, altítká: Kellermann Árpád, pénztárosok: Czunya Sándor, ellenőr: Heinrich Sebestyén; választmányi tagok: Bernácsky Jenő, Lachstädter Ottó, Heegn Reinhold, Bárkányi Zoltán; póttagok: Ziegler Ferenc és Wimmer Sándor. Ezekután következett még a tiszteletbeli tagoknak választása, melyről azonban más alkalommal akarok jelentést tenni. Továbbá megbizta a közgyűlés a választmányt az ügyrend kidolgozásával és annak mielőbb való beterjesztésével. Ezekkel befejezem jelentésemet azon óhajjal, hogy a kört továbbra is siker koronázza vállalataiban, és érje el kitűzött feladatát minél előbb. A Budapestre kerülő szegényebb sorsú egyetemi hallgató találjon benne, míg fent tehetetlen, biztos támaszra és segítőre; ez szép célja a körnek, melyet esetleg folyó évben is érhet el kisebb mennyiségben, ha a t. cz. közönségben fognak találkozni még több jóakarói a körnek, kik a körbe való belépésükkel és evvel járó csekély adománnyal őt a nemes feladat megoldásában segítni fogják.

A királylövészetet ma vasárnap d. u. 5 órakor fogják befejezni az új lövöldében. Ugyanakkor kiáltják ki az új lövészkirályt. A jutalomdíjakat este 8 órakor osztják ki a Milleker szállodában.

Készülődések a milleniumra. A vallás és közoktatásügyi miniszterium tudvalevőleg azon felhívást küldte a törvényhatóságokhoz, így Versecz városhoz is, hogy a város régi történelmének nevezetes momentumait, az érdekes régi emlékeket, stb. képpen is örökítse meg a kiállítás számára. E felhívás folytán a törvényhatóságunk felhívta Seemayer J. királyi tan. polgármestert, hogy városunk híres festő fiával, Jovánovits P. tárgyalásokat folytasson az iránt, hogy egy nagyobb, 12 méteres allegorikus képpen örökítse meg városunkat.

Meghívó. A „zichyfalvi magyar társaskör“ 1894. évi október hó 7-én a bucsú alkalmából saját helyiségeiben konvntára javára táncszivalmat rendez. Beléptidj: családjegy 1 frt., személyjegy 60 kr. Kezdeté 8 órakor.

A verseczi önálló munkás- és betegsegélyző egylet október hó 13-an a bucsú alkalmából mulatságot rendez a „Weinrebe“ helyiségeiben. A jegyek előre válthatók Breszler A. pénztárosnál, továbbá Leschko és Thier vendéglősöknél.

A toroniali helyi érdekű vasutak igazgatósága a mult napokban tartott ülésében a Nagybecskerek és Versecz közt éjjel közlekedő 3602 és 3703 számú vonatokat beszüntette. —

Inasiskola. A rendes tanítás a helybeli inasiskolánál, vasárnap, f. é. szept. 30-an d. u. 2 órakor veszi kezdetét s hétköznap kedden és pénteken este 6 órakor leli folytatását.

A versecz-különi h. érd. vasutat. Deschan Achill alispán a közelmúlt napokban dreszinával bejárta és meggyőződött arról, hogy az építés már igen előrehaladott stádiumban van, úgy hogy a vasut minden valószínűség szerint f. évi november hó közepén esetleg végén megnyitható és a közforgalomnak atadható lesz. Az alispán úgy a vármegye közönségéhez mint a közigazgatási bizottsághoz jelentést tesz észleleteiről.

Miután a lembergi kiállítási zárata f. évi október hó 16-ára elhalasztatot, a kiállítás igazgatósága a cs. k. pénzügyminiszterium engedelmével elhatározta hogy a lembergi kiállítási sorsjegyek huzasa ugyancsak a kiállítási zár napján az az f. évi október hó 16-án este 8 órakor lesz megtartandó.

Van víz! Hureka! Éljen Seidl! Ezt a pár szót hangoztatják most Temesvárott elég gyakran! A mult napokban ugyan, Seidl helybeli gépgyáros és kűfűrónak, több évi fáradságos munka után került végre a temesvári domtéren, felszáló bőséges vizet találni. A kut 410 méter mély! Ha eddig folytonosan szidták Seidelt, most folytonosan fogják dicsérni, mert az új nyilvános ártézi kut nagy jótétemény Temesvárra nézve.

Pichert-koncert. A csütörtöki, Pichert úr által rendezett bucsú hangverseny szép és előkelő közönségünknek kedves és élvezetes órákat szerzett. Nemesak az ügyesen összeválogatott kitiűno programmdarabok csaltak minket a Szolvényigébe, hanem már hosszabb idő óta parlagon hagyott műérzékünk is kényszerített, hogy hallgassuk meg városunk zenei kitiűnőségeit. Nyolcz óra újban a terem meglehetősen megtelt ugyan kíváncsi hallgatókkal, de sajnálatosul kell mondanunk, hogy sokan hiányoztak értelmes polgáraink közül. Úgy látszik, hogy polgártársaink nagy részét, nem a művészet által nyújtott élvezet vezeti a koncertterembe, hanem személyes indokok, barátságos összeköttetések, a mi arra a feltételre enged következtetni, hogy városunk értelmiségének nagy részében hiányzik a magasabb szellemi, aesthetikai érzelmek iránti fogékonyság. Különösen a szerb publikum részéről vetünk ott keveseket észre. A mint a temesvári katonazenekar eljátszotta overturjét Orpheushoz, a főszereplője Pichert Manó úr lépett fel a pódiumra s zongorán előadott egy szerb ábrándot, illavacstól a melyben a szerb nép jellemző életméréséklete, elmerengése, bá-

nata, vigsága, fájdalma, meglepően van kifejezve, s szerb nemzeti zene mezébe a legjellemzőbben öltöztetve. Pichert úr játéka dicséretre nem szorul. Először volt alkalmunk megvápsolni őt a legnehezebb darabok bravúros előadásáért. Itt legfeliebb sajnálatunkat fejezhetjük ki, hogy itt hagyja városunkat. — Epen ilyen precizitással és magas technikai ügyességgel játszotta a többi darabokat is, melyek végén a hallgatóság tetszésének tapsban adott kifejezést. — Az est divája azonban, kiben érdeklődésünk összpontosult, Cziuk Szulána k. a. volt, ki szép testalkatával, kedves arcvonásaival épen úgy, mint énekével elbájolta a közönséget. Midőn Beethoven nagy áriáját Fideióból elénekelte oly frenetikus tapsvihar támadt a teremben, a melynek csakis egy sentimentális stíll német nótával, melylyel a programmot megtoldták lehetett vézet vetni A többi darab egyhangu melódiáiból kivált Goldmark „A forás“ című dala. Igen tetszetek a szerb dalok is, melyeket a szép „devojká“-nak meg kellett ismételni. Brágának „Angyala“ igen sikerült darab. Cziuk k. a. énekelte, Pichert úr zongorán kísérté és a gardróbból a kisérő hegedűnek túlvilági bájos, kellemes hangjai harmonikusan vegyültek bele az énekbe. A hegdű hangjai átszellemisítették az egészét. — Azonkívül a szerb daleyvesület a katonazenével együtt előadta Wagner Lohengrin operájának nászadalát Pichert úr vezetésé alatt. Midőn az orkeszter az utolsó darabot Wagner Tannhäuser ábrándját játszotta a sok szép lányak és fiatal asszonykának már belefájdult, a lába a sok ülésbe, s alig bírta bevárni a hangverseny után következő táncot, hogy lábait kiphentesse

Szultán Zaevuzem.
A „Három Testőr“ Hamburgban. Hirneves pátrink, Herczeg Ferenc, fent említett színműve okt. 4-én Hamburgban is előadásák a Thalia színházban, melynek igazgatója a bécsi Jauner. Örvendetes dolog, hogy a magyar színmű külföldön is hódít.

A kolera veszély idejében.

Mindenkinek maga iránti kötelessége hogy a betegség mibenlétét és azokat az eszközöket melyekkel magát megóvhatja megismerje, és a hatósági intézkedésekről tudomással birjon: ekkor azon megnyugvást nyeri, hogy a kolera ellen van bizonyos gyógyszer, és hogy bizonyos fokig a betegségtől bárki is megóvhatja magát.

Különösen vigyázni kell az emésztési zavarakra, székrekedésekre és hasmenésre. Az egészséges emésztés fenntartása érdekében őrzik kedni kell a rendetlen életmódtól a nehezen emészthető ételektől és mindazon káros dolgoktól melyek azt előidézhetik. Különösen a gyomor meghűtésétől. Az egészséges emésztést nagymértékben előmozdítja a Mária-Zelli, Brádi E. gyógyszerész által készített gyomor csöppek, melyek a gyomor erősítésére is nagy hatást gyakorolnak.

A Mária-Zelli gyomor csöppek az emésztést előmozdítják és e tulajdonságoknál fogva a legkeresettebb és legkitűnőbb hazisznál kézik, különösen rögtön megbetegedéseknél. Ezen gyomor csöppeket bármely gyógyszerárban meglehet szerezni.

Vigyázni kell arra, hogy a Brádi E. klairas rajta legyen, egy üveg ára kisebbé 40 ar. nagyobbé 70 kr.

72 O. sz. — 1894.

Hirdetmény

A népfelkelés jelentkezésről.

Az 1893 évi XXXVII. t.-cikk alapján mindazon katonailag kiképzett népfelkelésre kötelezettek, kik a közös hadseregben, a hadi tengerészetben, a honvédségben, ezek póttartalékában vagy a csendőrségnél szolgáltak, továbbá oly katonailag ki nem képezettek kik népfelkelési (rozsaszínű) ajánlati lappal el vannak látva, f. évi október hó 1., 2. és 3-án mindenkor reggeli 8 órakor a városházi épületben személyesen megjelenni vagy írásban jelentkezni tartoznak.

Az írásbeli jelentkezéshez a katonai ügyosztály (városház I. emelet 15. sz. ajtó) ingyen Jelentkezési lap kapható, melynek kitöltésére es egyéb kezelésére nézve a katonai tanácsnok és a jelentkező lapra nyomtatott figyelmeztetés nyujt felvilágosítást.

A személyes jelentkezéshez az utolsó katonai okmány (végelbocsátó levél, kilépti bizonyítvány, ajánlati lap) elhozandó, az írásbeli jelentkezéshez pedig csatolandó.

Az itt tartozkodó de (Ausztriában) a birodalmi tanácsban képviselt tartományokban és királyságokban honos népfelkelők hasonló minőségben és módozatok között tartoznak jelentkezni, mint a magyar honosok. A jelentkezés igazolatlan, elmulasztása 2—5 egész 100 frtig terjedhető pénzbüntetéssel, esetleg megfelelő szabadságvesztéssel büntetetik.

Verseczen, 1894. szeptember hó 17-én.

Seemayer,

kir. tanácsos, polgármester,

Arlejtési hirdetemény.

A dentai m. kir. uradalom részéről ezenél közhírré tétetik, hogy a messiczi gör. keleti zárda 1894. évi 249 hektoliter 93 liter és 47 centiliter tiszta buza, továbbá 124 hektoliter 95 liter és 43 centiliter kukorica természetbeni járulékaiknak biztosítása okából f. évi október 6-án d. e. 10 órakor alolított m. kir. ispánságnál nyilvános árlejtés fog tartatni.

A buzanak kikialtási ára hectoliterenként fuvardijjal együtt 5 frt 25 kr. a kukoricának 4 forint 17 kr.

Az árlejtésnél a buza és kukorica mustra bemutatandó.

Az egyéb árlejtési feltételek alolított m. kir. ispánságnál megtekinthetők.

Dentan, 1894. szeptember 21-én.

A m. kir. ispánság.

400. szám. — tkv 1894.

Hirdetemény.

Vlajkovecz községre nézve azaz néhai Kazal János ügyében az 1892. évi XXIX. t. cikk értelmében a tényleges birtokos tulajdonjogának a telekkönyvekbe való bejegyzések helyesbítése iránti eljárás befejeztetvén ez azzal a felszólalással étetik közé

1.) hogy mindazok, kik az 1886. évi XXXIX. t. cz. 15. és 77. §§-ai alapján idézve e §-oknak az 1889. évi XXXVIII. t. cikk 5. és 6. §-aiban és az 1889. évi XVI. t. cz. 15. §-a pontjában foglalt kiegészítéseit is valamint az 1889. évi XXXVIII. t. cikk 7. §-a és az 1891. évi XVI. t. cz. 15. § b) pontja alapján eszközölt bejegyzések érvénytelenségét kimutaják, e végből törlési kereseteket hat hónap alatt, vagyis az 1895. évi február hó 5-ik napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtják be, mert ez ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személyek, a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett hátrányára nem szolgálhat;

2.) hogy mindazok, a kik az 1-ső pontban körülírt eseteken kívül az eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogait bármily irányban sértve vélik, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a tkvi hatósághoz 6 hónap alatt, vagyis 1895. évi február hó 5-ik napjáig bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az említett bejegyzésekre csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogait szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg. Együttal fejelemzetnek azok a felek, a kik a kiküldöttnek eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatolnak vagy ilyeneket pótlólag benyujtatnak az eredetieket a tkvi hatóságnál átvehetik.

Verseczen, 1894. évi ápril hó 14-én.

Kérészy, kir. albiró.

6761. sz. — 1894.

Pályázat.

Versecz város törvényhatóságánál egy évi 400 frt. fizetéssel és 120 frt. lakpénzzel javadalmozott II. oszt. irnoki állás választás útján beöltendő.

Az 1883 évi I. t. cz értelmében kellően felszerelt pályázati kérvények legkésőbb f. évi október hó 6-ig Nikolics Sándor főispán úrho Méltóságánál benyujtandók.

Versecz város tanácsának, 1894. évi szeptember hó 14-én tartott üléséből.

Seemayer,

kir. tanácsos, polgármester.

7488. sz. — 1894.

Hirdetemény.

Az 1886. évi XXI. t. cikk 17. §-a értelmében ezennel közhírré tétetik, hogy az 1895. évi városi házi, — kórházi — szegényalap — és árvaházalappénztar költségvetései a vonatkozó bizottsági és tanácsi indítvánnyal együtt folyó évi szeptember hó 28-án kezdve október hó 12-éig bezárólag közbetkintés végett a városi számvevőségnél közszemlére kitéve minden adózó által betekinthező.

Verseczen, 1894. szept. 27-én.

Seemayer,

kir. tanácsos, polgármester.

10950. sz. — polg. 1894

Hirdetemény.

A fehértemplomi kir. törvényszék közhírré teszi, hogy a temesvári kir. közjegyzői kamarának f. évi 288. sz. rendelvényével Dr. Kormos Béla verseczi kir. közjegyző helyettesül kirendelt Dr. Mattiassich Dezső kir. közjegyző helyettes — ily minőségbeni működését folyó évi szeptember 7-én megkezdi.

Kelt fehértemplomban a kir. törvényszék polg. osztályának 1894. évi szeptember 10-én tartott üléséből.

Paszt V.,

elnök.

Dr. Muntyán,

jegyző.

BIZTOSÍTÁS.

Egy elsőrangú életbiztosító intézet tevékeny képviselőket

keres, kiknek jelentékeny és tartós kereset biztosítva volna.

Állandó ügynökségek átvételére hajlandó czegek kéretnek ajánlatokat a kellő referenciákkal ellátva

„Biztosítás“

jelige alatt beküldeni

Eckstein Bernát

hirdetési irodájába Budapesten.

Legjobb óvoszer a kolera és egyéb fertőző betegségek ellen!!!

TÖKÉLETES FERTŐTLENÍTÉS.

Teljesen szagtalan! Önműködő tözegszoró-closettek. Belföldi és külföldi szabadalmak! Szobai árnyékszékek mindenféle tetszetos alakban. Árnyékszék berendezések. kórházak, laktanyák iskolák, iparvállalatok, szállodák stb. részére.

Magyar Tözeg- és Műtrágya-ipari Társaság. Budapest, IV. Városház-tér 9 (Harris-bazár).

Fertőtlenítő és szagtalanító tözegpor! Tözegalom! Mindennemű tözeggyártmány nagy raktára.

Különlegesség: (mberi és városi hulladékok ipari- és gazdasági értékesítése. Város tisztítási és elfuvarozási vállalatok szervezése.

Műtrágyagyártás. Részletes tervvel, költségvetéssel és eredeti bizonyítványokkal szívesen szolgál az igazgatóság. Az orsz. közegészségügyi tanács által többszörösen ajánlva.

Húzás feltétlenül **Octóber 16-án**

Lembergi kiállítási SORSJEGYEK à 1 frt.

Főnyeremény

60.0000 frt.

11 Sorjegy 10 frt. —

6 Sorjegy 5 frt. 50

Bérmentesítés és sorsolási jegyzékért 20 kr. melléklendő.

A Lembergi országos kiállítás. Sorsolási irodája

Wien, I. Bartensteingasse 4.